

Consiliul pentru Prevenirea Torturii

Mecanismul Național de Prevenire a Torturii

RAPORT privind vizita preventivă efectuată la Izolatorul de detenție provizorie a Inspectoratului de Poliție Sîngerei, în data de 22 septembrie 2017

**Raportul a fost elaborat de către
Membrii Consiliului pentru Prevenirea Torturii:**

- *Ceslav PANICO,*
- *Svetlana DOLTU,*
- *Radu NICOARĂ,*
- *Oxana GUMENNAIA,*
- *Mihail GORINCIOI*

Consiliul pentru Prevenirea Torturii a fost instituit la data de **24 octombrie 2016** în corespundere cu prevederile Legii nr. 52 din 2014 cu privire la Avocatul Poporului (Ombudsman).

Scopul Consiliului este de a proteja persoanele împotriva torturii și altor pedepse ori tratamente cu cruzime, inumane sau degradante, în calitate de Mecanism Național de Prevenire a Torturii, în conformitate cu Protocolul Opțional la Convenția împotriva torturii și a altor pedepse ori tratamente cu cruzime, inumane sau degradante.

În conformitate cu prevederile art. 30 și 32 din *Legea nr. 52 din 2014 cu privire la Avocatul Poporului (Ombudsman)*, precum și conform p. 5 din *Regulamentul de organizare și funcționare a Consiliului pentru Prevenirea Torturii*, Consiliul pentru Prevenirea Torturii poate efectua vizite preventive și de monitorizare în locurile unde se află sau se pot afla persoane private de libertate.

I. PRELIMINARII/ INFORMAȚII GENERALE DESPRE VIZITĂ

La data de 22 septembrie 2017, între orele 12:30 – 14.00, membrii Consiliului pentru Prevenirea Torturii (*în continuare Consiliul*) de comun cu reprezentantul Oficiului Avocatului Poporului (Ombudsmanului) au efectuat o vizită preventivă la Izolatorul de detenție preventivă al Inspectoratului de Poliție Sîngerei.

Vizita a fost realizată în următoarea componență (*în continuare Echipa de monitorizare*):

1. Ceslav Panico – membru al Consiliului,
2. Radu Nicoară – membru al Consiliului,
3. Mihail Gorincioi – membru al Consiliului,
4. Alexandru Zubco – Șeful Secției prevenirea torturii, Oficiul Avocatul Poporului

Scopul vizitei: Monitorizarea situației în Izolatorul de detenție preventivă al Inspectoratului de Poliție Sîngerei sub aspectul respectării drepturilor persoanelor deținute împotriva torturii și altor pedepse ori tratamente cu cruzime, inumane sau degradante.

II. INFORMAȚII GENERALE DESPRE INSTITUȚIE

Izolatorul de detenție provizorie al Inspectoratului de Poliție Sîngerei este compus din 9 celule (doar 4 din ele fiind funcționale), baie, bucătărie, depozit, birou de audieri, cabinet medical, birou serviciu escortă și curte de plimbări. În exercitarea atribuțiilor de serviciu nemijlocit cu referire la Izolator, sunt angajați 5 funcționari.

Accesul în instituție a fost facilitat de către Șeful Adjunct al Inspectoratului de poliție Sîngerei fără nici un impediment. Membrii echipei de monitorizare au purtat discuții cu managerul instituției despre principalele probleme cu care se confruntă instituția la capitolul asigurării standardelor minime împotriva torturii și relexor tratamente, problemele cu referire la situația materială a izolatorului, necesitatea reparației capitale și înlocuirea mijlocului de transport destinat transportării deținuților, fluxul de angajați din instituție etc.

Informații cu privire la rolul și atribuțiile Mecanismului Național de Prevenire a Torturii au fost identificate pe panoul informativ, dar acestea erau învechite și neconforme.

Instituția vizată în procesul de monitorizare a fost supusă unei reparații în perioada 2013-2014. În cadrul vizitei preventive, în izolator, nu au fost identificate persoane plasate în detenție provizorie.

Echipa de monitorizare a avut acces deplin la oficiile și încăperile cerute a fi vizitate. În special au fost vizitate:

1. Izolatorul de detenție provizorie:
 - 4 celule;
 - Baia;
 - Curtea de plimbări;
 - Bucătăria;
 - Depozitul;
 - Biroul de audieri;
2. Cabinetul medical;

Echipa de monitorizare a avut posibilitate, fără îngrădiri, de a lua cunoștință cu conținutul următoarelor registre:

- Registrul de evidență a persoanelor deținute/reținute în izolator;
- Registrul de evidență a vizitelor;
- Registrul de evidență a plimbărilor;
- Registrul de evidență a examinării medicale;
- Registrul de evidență a scoaterii din celulă.

III. TRATAMENTUL DEȚINUȚILOR

În cadrul vizitei nu au fost înregistrate careva plângeri cu referire la incidente, acte de violență etc. Angajații instituției au declarat că nu au fost înregistrate o perioadă îndelungată incidente sau cazuri excepționale. Cu referire la utilizarea mijloacelor speciale și a forței fizice, acestea se utilizează foarte rar respectându-se cu strictețe prevederile legale.

În pofida celor relatate, la nivel de instituție, Echipa de monitorizare nu a identificat un Registru distinct cu privire la evidența aplicării mijloacelor speciale. Având în vedere că la momentul vizitei nici o persoană nu era plasată în detenție provizorie, colectarea anumitor plângeri a fost imposibilă.

Reprezentanții Echipei de monitorizare, au constatat și își exprimă îngrijorarea cu privire la existența cazurilor de deținere a persoanelor în izolatorul de detenție provizorie mai mult de 72 de ore. Printre cauzele acestor practici, invocate de angajați, se numără:

1. Lipsa documentelor deținutărilor și refuzul categoric de primire a acestor deținutări în penitenciare (coordonarea și asigurarea procesului de documentare fiind în sarcina reprezentanților Inspectoratului de Poliție Telenești care poate dura mai mult de o lună, evident în tot acest timp, deținutul se află în custodia acestei instituții);
2. Sunt cazuri când deținutării sunt ținutări mai mult de 72 de ore pentru elucidarea și definitivarea mai multor acte procesuale.

Consiliul dorește să atragă atenția Inspectoratului de Poliție Sîngerei asupra faptului că, fiecare persoană plasată în detenție provizorie sau care trebuie să ispășească o pedeapsă contravențională, să fie transferată cât mai curând posibil (dar nu mai târziu după expirarea a 72 de ore de la momentul reținerii), într-un penitenciar și reîntoarcerea arestaților/deținutărilor în localurile de custodie a poliției, pentru orice motiv care ar fi acela, să fie solicitat și autorizat doar atunci când nu există absolut nici o altă opțiune și pentru cel mai scurt timp posibil.

IV. GARANȚII ÎMPOTRIVA TORTURII ȘI ALTOR RELE TRATAMENTE

Accesul la avocat. Din discuția purtată de Echipa de monitorizare cu reprezentanții Inspectoratului, s-a constatat că există o colaborare relativ bună cu avocații la cerere (din Sistemul Național de Asistență Juridică Garantată de Stat).

Informarea rudelor/prietenilor. Reprezentanții Inspectoratului a declarat că persoanele reținute/deținute au posibilitatea de a informa rudele/prietenii despre reținerea acestora și locul aflării. Aparatul de telefon este unul de serviciu, care se află în afara izolatorului în incinta Inspectoratului, lângă unitatea de gardă. Cu toate acestea, nu există un registru care ar proba faptul că persoanele reținute efectuează astfel de apeluri, precum și indicarea datei/orei sunetului și persoana contactată.

Din declarațiile reprezentanților Inspectoratului persoanele reținute/deținute pot oricând adresa/depune plângeri la Șeful Inspectoratului sau prin intermediul Șeful Inspectoratului către procuror/familie persoane apropiate, ori prin intermediul procurorului. Cu toate acestea, echipa de monitorizare nu a putut constata/identifica în cadrul izolatorului/ Inspectoratului o

procedură/mecanism clar care se aplică în cazul plângerilor confidențiale adresate procurorilor, Avocatului Poporului, asociațiilor obștești privind rele tratamente/alegații la tortură pretinse a fi suferite în izolator sau din momentul reținerii a persoanelor, ceea ce trezește îngrijorare. Nu au fost identificate cutii poștale în izolator.

Registrele de evidență: Echipa de monitorizare a analizat minuțios Registrul de evidență a persoanelor deținute/reținute în izolator, registrul de evidență a vizitelor și registrul de evidență a plimbărilor, Registrul de evidență a scoaterii din celulă și registrul de evidență e examinării medicale. Analizând registrul de evidență a persoanelor deținute, au fost constatate mai multe erori cu privire la completarea acestuia, erori ce țin de data scoaterii de la evidența izolatorului și în special unde au fost escortate aceste persoane. Nu există o uniformitate și o standardizare cu privire la conținutul acestor registre, unii angajați completează conștiincios registrul, alții superficial.

Registrul cu privire la frecvența plimbărilor, relevă faptul că majoritatea deținuților, chiar dacă merg zilnic la plimbări, aceste plimbări durează mai puțin de o ora (majoritatea cazurilor în jur de 40 de minute).

Registrul de scoatere din celulă este completat la zi, dar au fost indentificate cazuri de completare inexactă a informației.

Accesul la medic. Din declarațiile angajaților Inspectoratului de Poliție Sîngerei, toți reținuții/deținuții sunt examinați la intrarea în instituție. Angajatul în serviciul medical, desfășoară regulat vizite atât la solicitare cât și de rutină. În situații excepționale se recurge la serviciul de asistență medicală urgentă (903).

Cu toate acestea, registrul medical nu conține data și ora examinării medicale a unor persoane parvenite în izolator. Fapt motivat de reprezentanții Inspectoratului ca sunt indicate doar în fișa medicală a fiecărei persoane. Tot odată, nu există procedură de transmitere a informației medicale din izolatorul de detenție către serviciul medical penitenciar. Astfel, putem conchide că în izolator nu se efectuează analiza statistică în domeniul sănătății, inclusiv a leziunilor corporale constatate la reținuți la intrarea în izolator sau survenite pe parcurs.

Reișind din cele văzute în incinta biroului medical constatăm că asigurarea cu medicamente este una insuficientă, dar lipsa analizei statistice a stării sănătății reținuților nu permite planificarea adecvată a resurselor necesare pentru procurarea medicamentelor și asigurarea unui spectru rezonabil de preparate.

În dulapul felcerului a fost depistat un medicament cu termenul expirat de o lună. Atragem atenția asupra acurateței evidenței medicamentelor expirate și nimicirea lor în corespundere cu legislația în vigoare. Astfel, echipa este îngrijorată de potențialul risc și practica de administrare persoanelor reținute a medicamentelor cu termen expirat.

Din analiza registrelor medicale constatăm următoarele:

- înscrisurile din registre denotă o neclaritate în completarea registrelor ce se referă la timpul acordării asistenței medicale, preparatele administrate sau puse la dispoziție, volumul, cantitatea sau numărul acestora;
- au fost stabilite cazuri când ora examinării nu este indicată în registru;
- persistă cazuri de modificare a înscrisurilor;
- unele persoane sunt examinate altele nu la ieșirea din izolator;
- aceste constatări se regăsesc și în fișele de examinare medicală.

V. CONDIȚIILE DE DETENȚIE

Temperatura aerului în celule și în alte încăperi era acceptabilă.

În cele 4 celule Echipa de monitorizare a constatat respectarea standardului de suprafață (4 m² per deținut).

Celulele sunt asigurate cu instalații sanitare insalubre, dar funcționale. Deținuții au acces la apă potabilă din rețeaua orașului. Totuși, în celula nr. 1, robinetul era defectat.

Grupul sanitar este despărțit de un perete de 1m, ceea ce încalcă intimitatea deținuților.

Cu referire la accesul la baie, din declarațiile funcționarilor, acesta este posibil în fiecare zi la solicitare. Apa din baie este încălzită cu ajutorul unui boiler electric.

O problemă care a fost identificată de Echipa de monitorizare în toate izolatoarele de detenție provizorie, inclusiv și în cel vizat, este lipsa lenjeriei de pat corespunzătoare. Deși parțial aceasta există (saltea, plapumă), acestea sunt insalubre și neconforme.

Un aspect pozitiv constatat este existența sistemului de ventilare care funcționează periodic. În legătură cu acest fapt, nu există certitudinea că acesta funcționează la cerere sau permanent, mai mult ca atât, zgomotul produs de acest sistem este foarte puternic.

Pentru asigurarea deținuților împotriva utilizării obiectelor metalice ascuțite, izolatorul este dotat cu detector de metale.

Un aspect pozitiv a fost observat de către echipa de monitorizare și anume faptul că celulele erau curate, făcându-se dezinfectare de fiecare dată când pleacă persoanele din custodie, pătrunderea aerului proaspăt era posibilă inclusiv datorită dimensiunii conforme a geamurilor și lumina naturală era posibilă datorită aceleiași rigori respectate.

Alimentarea deținuților: Din spusele angajaților izolatorului, la nivel de instituție este semnat un contract de prestări servicii în acest sens.

Curtea de plimbare: Spațiul pentru plimbarea deținuților avea suprafața de 15 m². Acest spațiu era acoperit de o plasă. Curtea de plimbări nu era acoperită, plimbarea pe timp de ploaie fiind **imposibilă**.

Transportul auto destinat transportării deținuților: autovehiculul este echipat artizanal și este destinat transportării a 4 persoane.

CONSTATĂRI:

1. *Celulele nefuncționale sunt nesigilate;*
2. *Pătrunderea aerului proaspăt și a luminii naturale erau posibile datorită dimensiunilor conforme ale geamurilor;*
3. *Lenjeriea de pat este asigurată doar parțial (saltea și plapumă);*
4. *Deținuții nu sunt asigurați cu seturi igienice (pentru bărbierit, pasta/periute de dinți);*
5. *Au fost identificate cazuri când deținuții sunt plasați în detenție provizorie mai mult de 72 ore;*
6. *Registrele sunt completate superficial și conțin erori de substanță;*
7. *Registrele medicale sunt completate neuniform și conțin mai multe neclarități;*
8. *Documentația medicală nu este transmisă din izolator către serviciul medical penitenciar;*
9. *Asigurarea insuficientă cu medicamente și consumabile;*

10. *Activitatea personalului medical nu este monitorizată de către un organ ierarhic superior de specialitate (serviciul medical al Ministerului de Interne sau altă entitate din cadrul Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale);*
11. *Analiza statistică a stării de sănătate a deținuților nu se realizează, fapt ce influențează planificarea activității și managementul medicamentelor;*
12. *Au fost identificate medicamente cu termen expirat, tot odată personalul nu cunoaște procedurile interne de nimicire;*
13. *Deținuții beneficiază de accesul la baie/duș zilnic;*
14. *Accesul deținuților la plimbări în aer liber este asigurat zilnic mai puțin de o oră pe zi;*
15. *Curtea de plimbări nu dispune de acoperiș în caz de plimbări pe timp de ploaie sau zăpadă.*

RECOMANDĂRI:

1. *Excluderea practicii de deținere a persoanelor în izolator mai mult de 72 ore;*
2. *Identificarea soluțiilor de documentare rapidă a deținuților fără acte;*
3. *Asigurarea că registrele de evidență medicală sunt completate standardizat, complet și la timp de către angajatul medical;*
4. *Asigurarea transmiterii informației medicale din izolator către serviciul medical penitenciar cu respectarea confidențialității datelor personale;*
5. *Asigurarea unui management eficient a medicamentelor, inclusiv respectarea condițiilor de păstrare și nimicire conform legislației în vigoare;*
6. *Asigurarea evidenței, colectării datelor și analizei stării sănătății persoanelor parvenite în izolator;*
7. *Identificarea soluțiilor în vederea posibilității plimbării deținuților/reținuților pe timp de ploaie și ninsori;*
8. *Asigurarea deținuților cu saltele, dar și lenjerie de pat curată, inclusiv cu veselă și produse igienice (minim 16 seturi de lenjerie).*
9. *Întreprinderea tuturor măsurilor de asigurare a transferului reținuților la penitenciar în conformitate cu legislația în vigoare (nu mai mult de 72 ore);*
10. *Excluderea categorică a pacticilor de audiere a persoanei reținute doar în prezența ofițerului de urmărire penală, fără asistarea avocatului solicitat sau a celui din oficiu.*

Data aprobării raportului

26 octombrie 2017

Prin prezenta semnătură, confirm că acest raport a fost elaborat și aprobat prin consens de către toți membrii Consiliului pentru Prevenirea Torturii.

**Mihail COTOROBAI,
Avocat al Poporului (Ombudsman),
Președintele Consiliului pentru Prevenirea Torturii**

_____ / semnat / _____